

Ad 1790 O.V. 7790/194
41

FRITT NORGE.

Føit på
A.N.

Mappe 45
Eksp. V. 1941
Arg. 1941
O.V. 1790/14
Jfr.

Professor N. Gjelsvik skrev i 1919 om
Freden, fedrelandet og forsvaret:

Hos et fritt og selvstendig folk er fedrelandskjer-

lighet og nasjonalfølelse en stor dyd. Hos et underkuet folk serimot
den verste udyd og det største lyte. En mann som har dette lyte, blir
lite velsett hos de styrende, hvor meget godt han enn gjør.

2229

Men den som spytter på sitt folk og set som hører folket til, han blir velsett hos de fremmede herrer. Den mann kann de bruke. På den måten drar fremmedstyret de dårlige elementer hos folket frem og holder de gode ned, og folket blir lett demoralisert.

Ja tilsist kann folket synke så dypt at det er stolt av at det hjelper til med å holde seg selv i trældom. Og når herrefolket kommer med ros- og i slike tilfelle spares det ikke på den- er tjenerfolket rent stolt.

Dette er den rette t r ø l l e l a r e .

"Når hesten er stolt av at det er den som drar lasset så viser det at den bare er en hest."

Den tyske filosof Fichte om "Samarbeide" med fienden.

Det er adskillige likhetspunkter i våre dages Europa og Napoleonstidens. - Napoleon gikk fra seier til seier, og det ene land efter det annet blev besatt, "okkupert" av hans tilsynelatende uovervinnelige armeer. I 1806 blev Preussen, det 17 århundres største militærstat, overvunnet og slått til jorden av Napoleon på 6 uker.

I disse årene levde og virket en av de største åndsmenn, som Tyskland har hatt, nemlig filosofen Fichte. Med den dybeste smerte så han sitt folks slendighet under den franske okkupasjon. Også dengang het det fra erobreren, at nu skulde det bli en "Nyordning" i Europa, dengang under fransk ledelse. Også i Preussen var det snar

Best ville det sjølsagt vere å finna ein som har sysla med liknande arbeid for ein bygdehistorikar.

Lå arbeidet bør setjast i gang snarast, vil vi gjerne at F.K. sender inn namnet på den som vert vald så snart som råd er. Denne får så av F.K. utlevert instruksen for arbeidet. Vi sender difor to eksemplar, eitt til F.K. og eitt til materialsamlaren.

DEI NÆRASTE OPPGAVENE vi ventar rapport om er: a) Forslag på ordførar, formannskap og heradstyre. b) Forslag på innsamlar av materiale til ei bygdekrigssoge.

Dei som enno ikkje har sendt inn rapport om dei ymse oppgaver vi har sendt ut, minner vi om å gjera dette snarast. Det er:

1. Kor mange eksemplar dei vil ha seg tilsendt av: Gjallarhorn, Meddelelsesblad, og likeeins Norsk Vilje. Forutan Gjallarhorn og Meddelelsesblad som vert utgjevne av rådet, kjem det om kort tid ei serleg avis for Vestlandske Frihetsråd.

2. Kor mange rasjoneringskort som kan skaffast kvar kortperiode. Då det no er mange som er stukken av på grunn av arbeidsinnsats o.l., er det svært viktig at kvar F.K. skaffar tobakkskort, så mange som råd er.

3. Oppgaver over N.S., stripe og upålitelege i kommuneadministrasjonen og elles i heradet.

4. Rom hjå private for folk i dekning. Hytter, hus o.l. som kan nyttast for folk i dekning eller illegalt arbeid.

Elles viser vi til skriv av 28/6-44.

Vestlandske Frihetsråd.

Ver på vakt.

Det tyske samanbrotet på austfronten har ført med seg eit militært opprør i Tyskland. Etter dei siste meldingane kan ein gå ut frå at oppreis- ten ikkje er kua, og at de tte er ei sprengning av heimefronten i Tyskland som vil skunda på krigsavgjersla, slik at vi kan venta fullt samanbrot kva dag som helst. Men det er ikkje det same som at vi kan setja oss ned med hendene i fanget og venta at vi automatisk vert frie. Tvertimot. Norge er eit okkupert land, med eit nazistyre som både støder seg på Gestapo og norske polititropper. På same måten som dei tyske nazistane vert desperate når enden nærmar seg, vil også quislingane gå amok og gripa til dei mest ville åtgjerder for å hala ut tida for sin eigen undergang. Difor må vi au- ka arbeidet vårt og førebu oss enno betre til sluttkampen. Det må ikkje skj- ske at nokon som arbeider i F.K. vert så glade over hendingane ute at dei gløymer vår eigen kamp, og fram for alt: gløymer å vera like konspiras- tive som elles. Enno er ikkje krigen slutt, og kampen kan enno verta hard.

Samhald og disiplin må verta sterkare. Dei direktiv og ordrar som kjem, må fylgjast punktleg, og ingen avslapping i arbeidet må koma fram. F.K. må no førebu seg på å føra distriktet sitt i kamp og utvikla dei bes- te kreftene innan sine rekkjer, både militært og sivilt administrativt. Dei må no spesielt sjå til at dei har oversyn og kontroll med alle trans- portmidlar, slik at dei kan stå ferdige til bruk. Timen for fridomen er nær. Ingen må no spilla krefter ved å vera uvarsame, men halda arbeidslina. Alle må hjelpe til, slik at dei ordrar som vert sende ut frå regjer- inga eller heimefronten, vert fylgde. Vestlandske Frihetsråd vil stå i kon- takt med F.K., slik at tida kan nyttast på beste måten. Vi vil vera med og hindra at oppgjersdagen kjem like uventa på folket vårt som tilfelle var den 9 april 1940. Alle må no gjera si plikt mot land og folk!

Leve fridomen!

Leve Norge!

Vestlandske Frihetsråd.

Vestlandske Frihetsråds arbeid i heimefronten.

Til rettleiing for dei som set i F.K., vil vi gjerne koma med ei utgrei- ing om dei meir indre tilhøve for heimefrontens arbeid. Alle forstår at når det gjeld slike ting, må vi vera sers varsame med opplysningar, men det vill vera uklokt og uvarsamt ikkje å gje dei aktive i heimefrontens arbeid, og s- serleg dei som arbeider organisert i V.F. ei orientering om ymse ting in- nan heimefronten. Dette så mykje meir på grunn av at det frå anna hald har vorte spreidd opplysningar som verkar misvisande, slik at det kunne sjå ut som om Frihetsrådet var ein illojal organisasjon i heimefrontens arbeid. Vi vil derfor her gjera greie for det som våre tillitsmenn i F.K. bør kjen- na til.

Dei faktiske tilhøve er:

1. Det har ikkje eksistert nokon sams leiing av motstanden på heimefront- en, korkje etter politiske eller organisatoriske retningsliner. Dette har vore årsak til at den aktive kampmoralen i folket har vorte svekt, og det har skadd landet vårt i omdøme.
2. Det har frå enkelte grupper innan heimefronten vorte arbeidd for å set- ja konstitusjonen ut av kraft, og for å innføra antidemokratiske retnings- liner for arbeidet i kampen under og etter krigen, der forarprinsippet sku- le råde både politisk og administrativt.
3. Desse antidemokratiske kreftene, har dreve agitasjonen for sermåla sine under ei antikommunistisk maske, mot ein aktiv motstand på heimefronten. Desse kredsane har gått under namnet nynasisme.

For å motarbeide desse antidemokratiske kreftene, og for å nå fram til fr- full samling av alle kampgrupper i landet på trygg demokratisk grunn, vart det tatt opp arbeid for å skape eit Frihetsråd for den norske heimefront- en, slik som Frihetsrådet i Danmark. Dette førte til at det frå dei grupper og personar som på grunn av stillinga i det politiske og sivile liv, hadde hatt som ein kontakt med regjeringa utad, og med enkelte yrkesgrupper innad vart se ndt ut ei politisk erklæring, underskrevet med Hjemmefrontens lede- se, som fekk godkjenning av regjeringa i London. Denne erklæringa tar dei po- litiske hovudpunkta fra grunnlaget for Frihetsrådet, og sler dermed fast ei demokratisk utvikling etter krigen. Dermed skulle dei antidemokratiske krei- ene vera sett utafør, og samarbeidet med dei som først hadde tatt opp ar- beidet for ei konsekvent demokratisk line for fridomsarbeidet, vera sjøl- sagd.

Desverre vart det i staden for dryfting om samarbeid, sendt ut eit skriv om at frihetsrådets arbeid var avvist av regjeringa og Hjemmefrontens led- else, som det nå heitte. Samstundes vart det av kredsar som støtter seg til den emigrerte leinga av regjeringspartiet i Sverige, sendt ut ei åtvaring til tillitsmennene innan fagrørsla om å samarbeide med Frihetsrådets folk. Utan å gå inn på alt det som låg bak denne aksjonen mot Frihetsrådet, kan vi slå fast at det var person og parti-intriger, som ikkje hadd- noko ideel formål, nemleg å samla alle landsmenn i ein sams front på demokratisk grunn i kampen for fridomen for landet.

Vestlandske Frihetsråd har heile tida arbeidd på eit konsekvent demo- kratisk grunnlag, og har i denne tida vore den einaste aktivt arbeidande organisasjon for å samle alle kampkreftene her vest. Nå såg det ut som om V.F. var ein organisasjon som sto utafør heimefrontens arbeid og i opposi- sjon til det som kalla seg heimefrontens ledelse. V.F. hadde i alt sitt ar- beid, lagt ope fram dei retningslinene det arbeidd etter, og likeeins infor- mert dei som skulle representere heimefrontsleinga om arbeidet. V.F. var

katastrofe for den tyske armee. Sjøl hadde Hofmeister bedt om å få dra sine styrker tilbake til ei betre forsvarslinje, men fekk blankt avslag. Resultatet var at hans armekorps vart overrendt av styrkane frå den raude hæren og heilt oppriven.

I det tyske diplomatiet viser også nederlaget seg tydeleg. Førre vika kom det fleire tyske diplomatar frå Berlin til Stockholm for å prøve på kontakt med russarane om fredsforhøring. Mellom desse tyskarane var von Kleist og Schnurre som begge var i Moskva då Ribbentropp var der for å skriva under ikkjeataktavtalen med Sovjet-Samveldet i 1939. Frå London er det meldt at russarane avviste delegasjonen blankt og ikkje ville taka imot sendemennene. Også andsynes vestmaktene har det vori ein slags fredsforhøring i det siste. To ungerske politikarar vart sende av Hitler til Tyrkia for å forhandle om resten av dei ungerske jødane som Hitler vil taka livet av. Hitler sa seg viljug til å utlevere gruppevis dei jødane som enno lever mot at vestmaktene let Tyskland få att lastebilar og medisinsk materiell. Slik er situasjonen for Tyskland på dei militære og politiske frontane.

Irisa i Tyskland fekk si utløsing i attentatet mot Hitler og regjeringa opstod av dei fagmilite re. Dei generalane som vart nemnde i samband med opstandane er, Halder, List, von Bo ck, Brauchitch, Rundtstedt, m, f. Han som kasta bomba mot Hitler var oberst von Stauffenberg, en katolsk adelsmann på 37 år. Generaloberst von Beck, som var generalstabssjef til 1938, var mellom dei som hadde førebudt opstanden. Han vart fengsla og avretta strakst etter.

Stoda er ellers noko uklår då ein ikkje har andre meldingar enn dei som kjem frå offis ielle tyske kilder. Fleire usikre rykter frå Sveits seier at der skal vere kamper i flere større byer mellom SS. troppene og Heren. Likens skal der vere razzier i byane etter folk som samarbeider med generalane.

General von Seydlitz har frå Moskva sendt ut ein opming til alle tyske offiserer ved frontane og det tyske folket om å støtte generalane i kampe mot Hitler. Han seier her at tida for open motstand er kommen. Alle tyske re må med alle midler støtte dei i somno har sett seg i brodde for å berge Tyskland frå undergangen. Ingen må lya ordre frå Hitler over kommando, men dei ordre r som kjem frå generalane. Samstundes oppmoder han generalane til å søke samarbeid med dei tyske arbeiderane og leiding for dei katolske kyrkja. Hitlers vannstyre er snart over.

Den frie tyske kringkastning seier at alle tyskerar nå er klar over nederlaget. frå manne n i gata til dei som set i hovudkvarteret.

"Times" Skriv: Tofrontskrigen som alle tyske fagmilite re har ansvar mot har no ført Tyskland til militært samanbryt.

Den internasjonale transportforbindelsen har sendt ut eit opprop til dei tyske arbeiderane. Det heter her at det dødsstøt som no er retta mot Hitlers Krigsmaskin vil bera sine frukter sjøl om opreisten skulde visa seg ikkje å vera heilt vellukka. Opstandane mot Hitler kan ikkje vera eit verk av nokre få tyske generaler, men av arbeiderklassen og heile det tyske folket. Dei tyske arbeiderane må søka samarbeid med dei millioner utenlandske arbeiderar som er i Tyskland. I samarbeid med desse må dei rette slaget mot Hitlers krigsmaskin ved sabotasje og annan motstand.

Siste melding frå frontane går ut på at Russerane har inteke Ostrov ved storm, på den baltiske front. Ravaruska nordvest for Lemberg på veien mot Pre zemysl. Russerane førebur en veldig knipetangsforbindelse frå syd og nord som skal motast bak Varajava.

GJALLARHORN vil i tida framover halda leserane sine godt underretta om alt som hender. Det kan derfor henda at den kjem oftere enn en gong i veka. Leve r alltid avisa vidare til nestemann.

"Total mobilisering".

Etter attentatet mot Hitler skal den tyske heimefronten verta stimulert ved ei total mobilisering (den femte) etter Göbbelss propagandamønstre. Nå har Quisling-avisene peika på at denne totale mobiliseringa også skal gjelda for Norge. All produksjon eller verksemd som ikkje er serleg krigsviktig skal stengjast, og folka frigjerast for krigsinnsats. Det vert serleg nemnt post, jernbane og andre statsfunksjonarar. Dette viser at tyskarane sleit ikkje har tenkt å innstilla tvangsmobiliseringa av nordmenn til krigen for Hitler. Desperate tiltak passar vel inn i den desperate stoda som Quislingane nå er i.

Difor må alle vera på vakt framover. Ved motstanden mot A.T. og arbeidsinnsatsen vart tvangsmobiliseringa ingen ting av sist. Men ein må ikkje stå seg til ro med at faren dermed er over. Dei som lever i dekning, må framover vera ennå meir på vakt. Disiplinen mellom dei som vert råka av forordningane, og mellom heile folket, må verta ennå fastare enn før. Når det lakkar mot slutten, er det altfor mange som slappar av med varsel. Det må ikkje skje. Prøve og uvarsom atferd må slås ned like hardt som før. Disiplin og samhold vil føra oss trygt gjennom alle vanskar. Proleten er som før. Alle forordningar som kjem frå fienden, skal saboterast. Alle som direkte eller indirekte er med og set fiendens forordningar i verk, vert stilte for militær domstol når krigen er over. Dette gjeld alle som sit i offentlege stillingar og stillingar. Til lensmennene er det frå regjeringa i London sendt ut serleg atvaring. Dette gjeld sjølsagt også alle som sit i arbeidsformidling, forsyningsnemnd o.l. Dei som hjelper til med å søkja etter folk som dreg seg unna forordningane, eller slike som lever i dekning og har stukke av, må vera klare over at straffa over dei vert hard. Av regjeringa i London vart desse minnte om korleis det gjekk med Lindvik og lensmann Horgen som vart skotne av patriotar, fordi dei angav folk som levde i dekning. Det er berre ein dom for slike som angir nordmenn til fienden. døden. Det er ikkje berre N.S.-folk som skal ta seg i vare, men også dei som seier seg å vera nordmenn, men som direkte og indirekte er med og hjelper fienden til å slå ned patriotar.

Følg dei parolar og ordre r som vert gjevne, og sjå til at dei vert gjennomførte med disiplin og samhold!

Oppgavene for ungdomen.

I saga om ein nasjons liv er det alltid tidsbolkar som stig fram som mørkesteinar i utviklinga. Vi har alle vere med og lese om desse hendingane, kanskje yrskt oss å leva med i ei slik stor tid då folket vart stod opp i ein historisk kamp der ei ny tid vart varsla.

Ved fritt ord og fri presse vart heile folket og spesielt ungdomen dregen med i striden. I 80-90 åra vart ungdomen også organisert med i den nasjonale frihomsstriden. Dette førde til at medvetet vaks hos folket. Dei politiske hendingane vart eiga for alle. Det politiske nivået var i stigande. Ungdomen fekk sine ideal å slåss for. Men altfor ofte hender det at unge ikkje er klare over kva tid dei lever i for etterpå, når dei les saga om si eiga tid. Dei levde med, men var nasjonalt og politisk døde.

Den krigen som vi nå gjennomgår, er den mest gigantiske frihomsstriden som menneskje nokosinne har gjennomgått, og vårt land er drege med i frihomsstriden for alle undertrykte folk, ikkje berre sin eigen. Og likevel er det ein stor part av folket vårt som søv, og trur at frihomen for landet vårt skal vinnast av andre enn dei sjøl, av russerar, engelskmenn, polakkar, fransk

katastrofe for den tyske armee. Sjøl hadde Hofmeister bedt om å få dra sine styrker tilbake til ei betre forsvarslinje, men fekk blankt avslag. Resultatet var at hans armeekorps vart overrendt av styrkane frå den raude hæren og heilt oppriven.

I det tyske diplomati viser også nederlaget seg tydeleg. Førre vika kom det fleire tyske diplomatar frå Berlin til Stockholm for å prøve få kontakt med russarane om freds vilkår. Mellom desse tyskarane var von Kleist og Schnurre som begge var i Moskva då Ribbentrop var der for å skriva under ikkjestaksavtalen med Sovjet-Samveldet i 1939. Frå London er det meldt at russarane avviste delegasjonen blankt og ikkje ville taka imot sendemannene. Også andsynes vestmaktene har det vori ein slags fredsforklar i det siste. To ungerske politikarar vart sende av Hitler til Tyrkia for å forhandla om resten av dei ungerske jødane som Hitler vil taka livet av. Hitler sa seg viljug til å utlevere gruppevis dei jødane som enno lever mot at vestmaktene let Tyskland få att lastebilar og medisinsk materiell. Slik er situasjonen for Tyskland på dei militære og politiske frontane.

Krisa i Tyskland fekk si utløysing i attentatet mot Hitler og regjering opstand av dei fagmilite re. Dei generalane som vort nemnde i samband med opstande n er, Halder, List, von Bo ck, Brauchitch, Rundstedt, m, f. Han som kasta bomba mot Hitler var oberst von Stauffenberg, en katolsk adelsmann paa 37 år. Generaloberst von Beck, som var generalstabssjef til 1938, var mellom dei som hadde førebudt opstanden. Han vort fengsla og avretta strakst etter.

Stoda er ellers noko uklår då ein ikkje har andre meldinger enn dei s kjem frå offisielle tyske kilder. Fleire usikre rykter frå Sveits seier at der skal vere kamper i flere større byer mellom SS. troppene og Hæren. Likens skal der vere razzier i byane ette r folk som samarbeider med generalane.

General von Seydlitz har frå Moskva sendt ut ein opming til alle tyske office rer ved fronten og det tyske folket om å støtte generalane i kampe n mot Hitle r. Han se ier her at tida for open motstand er komme. Alle tyske re må med alle midler støtte de i som no har sett seg i brodde for å berga tyskland frå und e rgangen. Ingen må lya ordrer frå Hitler ove rkommando, men dei ordre r som kjem frå generalane. Samstundes opode han Generalane til å søke samarbeid med dei tyske arbeiderane og leiding for de n katolsk kyrkja. Hitlers vannstyre er snart ove r.

Den frie tyske kringkast ing se ier at alle tyskerar nå er klar over nederlaget. frå manne n i gata til dei som set i hovudkvarteret.

"Times" Skriv: Tofrontskrigen som alle tyske fagmilite re har atvar mot har no ført Tyskland til militert samarbeid.

Den internationale transportfe de rasjon har sendt ut eit oprop til dei tyske arbeiderane. Det heter he r at det dødsstøt som no er retta mot Hitle rs Krigsmaskin vil bera sine fruktet sjøl om opreisten skulde visa se g ikkje å vera heilt vellukka. Opstande n mot Hitler kan ikkje vera eit ve rk av nokre få tyske ge neraler. men av arbeiderklassen og heile det tyske folket. Lei tyske arbeiderane må søka samarbeid med dei millioner utenlandske arbeiderar som er i Tyskland. I samarbeid med desse må dei rette slaget mot Hitlers krigsmaskin ved sabotasje og annan motstand.

Siste melding frå frontane går ut på at Russerane har inteke Ostrov ved storm, på den baltiske front. Ravaruska nordvest for Lemberg på veien mot Pre zemysl. Russerane førebudt en veldig knipetangsrovsle frå syd og nord som skal møtast bak Varajava.

GJALLARHORN vil i tida framover halda lesarane sine godt underrettet om alt som hender. Det kan de rfor henda at den kjem oftere enn en gong i veka. Le ve r alltid avisa videre til nestemann.

"Total mobilisering".

Etter attentatet mot Hitler skal den tyske heimefronten verta sjimulert ved ei total mobilisering (den femte) etter Göbbelss propagandamønstre. Nå har (quisling-avisene) peika på at denne totale mobiliseringa også skal gjelda for Norge. All produksjon eller verksemd som ikkje er serleg krigsviktig skal stengjast, og folke frigjerast for krigsinnset. Det vert serleg nemnt post, jernbane og andre statsfunksjonar. Dette viser at tyskarane sleit ikkje har tenkt å innstilla tvangsmobiliseringa av nordmenn til krig for Hitler. Desperate tiltak passsar vel inn i den desperate stoda som quislingane nå er i.

Difor må alle vera på vakt framover. Ved motstanden mot A.T. og arbeidsinnsetsen vart tvangsmobiliseringa ingen ting av sist. Men ein må ikkje stå seg til ro med at faren dermed er over. Dei som lever i dekning, må nå framover vera enna meir på vakt. Disiplinen mellom dei som vert råka av forordningane, og mellom heile folket, må verta enna fastare enn før. Når det lakkjer mot slutten, er det altfor mange som slappar av med varsende. Det må ikkje skje. Prat og uvarsem åtferd må slås ned like hardt som før. Disiplin og samgald vil føra oss trygt gjennom alle vanskar. Parolen er som før. Alle forordningar som kjem frå fienden, skal saboterast. Alle som direkte eller indirekte er med og set fiendens forordningar i verk, vert stilte for militær domstol når krigen er over. Dette gjeld alle som sit i offentlege stillingstverv og stillingar. Til lensmennene er det frå regjeringa i London sendt ut serleg atvaring. Dette gjeld sjølsagt også alle som sit i arbeidsformidling, forsyningsnemnd o.l. Dei som hjelper til med å søkja etter folk som dreg seg unna forordningane, eller slike som lever i dekning og har stukke av, må vera klare over at straffa over dei vert hard. Av regjeringa i London vart desse minnte om korleis det gjekk med Lindvik og lensmann Horgen som vart skotne av patriotar, fordi dei angav folk som levde i dekning. Det er berre ein dom for slike som angir nordmenn til fienden. døden. Det er ikkje berre N.S.-folk som skal ta seg i vare, men også dei som som seier seg å vera nordmenn, men som direkte og indirekte er med og hjelper fienden til å slå ned patriotar.

Følg dei parolar og ordrar som vert gjevne, og sjå til at dei vert gjennomførte med disiplin og samhold!

Oppgavene for ungdomen.

I saga om ein nasjons liv er det alltid tidsbolkar som stig fram som merkestearnar i utviklinga. Vi har alle vore med og lese om desse hendingane, kanskje yrskt oss å leva med i ei slik stor tid då folket vart stodt oppe i ein historisk kamp der ei ny tid vart varsala.

Ved fritt ord og fri presse vart heile folket og spesielt ungdomen dregen med i striden. I 80-90 åra vart ungdomen også organisert med i den nasjonale friidomsstriden. Dette førde til at medvetet vaks hos folket. Dei politiske hendingane vart eiga for alle. Det politiske nivået var i stigande. Ungdomen fekk sine ideal å slåss for. Men altfor ofte hender det at mange ikkje er klare over kva tid dei lever i for etterpå, når dei les saga om si eiga tid. Dei levde med, men var nasjonalt og politisk døde.

Den krigen som vi nå gjennomgår, er den mest gigantiske friidomskamp som menneskje nokosinne har gjennomgått, og vårt land er drege med i friidomsstriden for alle undertrykte folk, åkkje berre sin eigen. Og likevel er det ein stor part av folket vårt som søv, og trur at friidomen for landet vårt skal vinnast av andre enn dei sjøl, av russerar, engelskmenn, polakker, fransk-

menn, eller våre landsmenn ute, eller dei få som arbeider på heimefronten. Men søgja om landet vårt vert ikkje skriven av utlendske troppar. Den må skrivast med vår eige kraft, vår eigen innsats, vårt eige folk. Dette skal de ungdomar leggja dykk på minne. Lykkjer innsats er ikkje berre å vera soldatar den dagen kanskje invasjonane kjem, eller regulær mobiliseringsordre vert gjeven. Frå den 9. april 1940 er kvar nordmann ein innrullert norsk soldat i den norske frihærstriden. Dette er ikkje ei frase som skal høyrast pen ut, men ein realitet. At dette ikkje har gått opp for meir enn ein del av folket vårt, har ei spesiell årsak som vi ikkje skal koma inn på her. Vi står berre fast at det er slike ungdomar som lever med i denne tida, må framfor alt verta medvete om den tid de lever med i. De må sjølv veta at de er med og skapar dykkar eige historie. Og medvete idag tyder det same som å vera aktiv i striden. Har de alle tenkt på kva det står for med seg? Har de t.d. passert at derne avissa som de får, vert spreidd til så mange som de kan nå? Dette er eit lite aktivt arbeid, men det er eit viktig arbeid. I instruksjonen frå den allierte overkommandoen heiter det at alle kan vera med og spreida dei illegale avisene. Gjer ei del av dette område! Kvar du får fet i eit fritt ord i den frie pressen, så gjer du til at alle får lesa det. Når du får greie på ting av interesse for fritt dørsarbeidet: vipsen, mat, huserom m.m., seier du alltid frå til folk som er li tande og kan ta seg av spørsmålet vidare? Overalt i det daglege liv, kvar du er, vil du alltid finna praktiske oppgåver for deg som gjer deg til dei medvete og aktive medarbeidar i fridomsfronten. Hugs alltid på dette! Det lottar arbeidet for dei som du har kontakt med, og som skal vera med og føra kampen. Ha alltid augo opne kvar du går, legg nøye merke til tyskarar eller quislingar, anten dei er på russia eller ei. Meld frå til dei du har kontakt med om alt som kan ha interesse, og hugs alltid: nøgne skal opplysningane vera!

Nytt frå frontane.

Vika som gjekk var framgangen på austfronten den største i krigssoga. Torsdag vart det sendt ut ikkje mindre enn fem sernemeldingar frå Stalin. Dei fortalde at dei fem viktige og godt utbygde tyske stydjepunkta: Dvinsk, Siauliai, Bialystok, Lvov og Stanislavov var tekne av russarane. Laget etter var det tolv sernemeldingar som sa på dei sterke festningane Brest-Litovsk og Przemysl var fallne. Idag er striden om Warsjava alt i gang, og den raude haren står berre 40 kilometer frå Riga.

Korrespondenten til Sunday Times, A. Wirth, skildrar den stemninga som rår i Moskva nå om dagane. Moskva viser eit ljost og optimistisk andlet. Alle fylgjer med spennings den enorme frammarsjen for den raude armeen mot vest. Kvar kveld er folket ute i dei breide gatene og på plassane for å høyra dei siste sernemeldingane frå frontane. Jubelen er stor når høgtalarar med den kjende røysta fortel om dei nye viktige byar som er tekne. Sigarsalutten frå kaneane i Moskva gjev feststemninga den rette damen. Wirth skildrar også korleis folket tek imot fangetransportane som kjem gjennom gatene. "Herrefolket" i lasete uniformar med hengjande hovud, som berre nådde den russiske hovudstaden som krigsfangar. Deira eigen hovudstad er nå ein bombeherja by, men Moskva er uskadd, og ein sumarkledd by med sumarkledd og oppglødde folk ser med vanvyrnad på avdelingane frå Hitlers uovervinnelege tyske arme som nå marsjerer framom. Folket i Moskva viser god disiplin når fangane dreg framom. Berre ein og annan kjem med eit hatsk ord om fienden som har herja i landet deira. Eit barn spør mora si om det er desse som har drepe faren, og mora tek barnet inn til seg og gret. "Herrefolket" har gjort sitt inntog i "barbarhovudstaden".

ANSVARING! I august vil det verta ein omfattande passkontroll i Hordaland, kanskje i samband med russia. Ver på vakt, serleg de som ligg i dekning!

Churchills tale i underhuset 2/8-1944.

Den britiske statsministeren innlekkde talen sin med at han stort sett kunne leggja fram eit gunstig syn på krigsutviklinga. Overalt er dei tyske og japanske herane på tilbaketog, og dei allierte er overlegne både til lands, i lufta, på havet og under havflata.

KAMPANE TIL SJOS: Dei allierte tapa på grunn av dei tyske ubåtane er nå for ingen ting å rekna. Dei allierte har sigla på alle verdshav med sine store skipsflåtar og har tilføyd fienden dobbelt så store tap på hans døyande flåte som han var. Det er ikkje ein einaste krigsskodesplass der vi ikkje er overlegne. Men vi ser ikkje bort frå at fienden ennå ein gong kan freista å byggja ut ubåtvåpenet sitt, og likeeins freista å nya oppatt luftstyrken sin. Vi vil alltid vera på vakt.

På konferansen i Washington i 1941 vart Tyskland utpeika som fiende nr. 1. Men den stadige auken i krigsproduksjonen i U.S.A. har gjort at det vart råd å føra kampen samtidig på begge frontar. Nå har amerikanarane ikkje berre trengt gjennom dei ytre japanske forsvarsverka, men også nått til dei indre. Dette var det som førde til admiral Tojos fall. Tida mellom Hitlers nederlag og Japans vil derfor verta kortare enn eg frå fyrst av hadde rekna med.

På Quebec-konferansen vart det vedteke å gå til angrep i nordre Burma for på denne måten å vega opp tapet av den gamle Burmaveien. Våre styrkar der har hatt ei hard oppgåve, men dei har makta å løysa transportspørsmålet for det indre av Kina.

INVASJONEN I NORMANDIE: Eg hadde planen til invasjonen med då eg reiste til Quebec. Denne vart godkjend av Roosevelt og dei britiske og amerikanske militærskunnige. I Teheran lova vi Stalin å setja denne eller ein liknande i verk i mai eller begynnelsen av juni i år. Stalin på si side lova at det samstundes skulle verta sett inn heile den russiske heren i aust, slik som det også har vorte gjort.

Vi har hatt store vanskar å slå med i Kanalen. Sterke stormar og ein fiendtleg ubåtflåte på over hundre. Men vi har makta å halda rutene opne, og i Normandie står det nå ein sterk herstyrke, med det beste utstyr ein arme kan ha. Tapa har vore dobbelt så store for fienden som våre egne. Tilhøvet mellom engelskmenn, kanadiarar og amerikanarar har vore det beste. Talet på engelskmenn og amerikanarar er omlag likt. Dei siste nyhende frå frontane i Normandie er svært gunstige.

I Italia har framrykkinga mot Firenze gått planmessig, og våre troppar har synt dugleik i kampane på det italienske fastlandet.

KAMPANE PÅ AUSTFRONTEN: Det er den russiske heren som likevel har påført fienden dei største nederlag. Ingen makt i verda, utanom Sovjet-Samveldet, kunne knusa dei tyske herstyrkane til lands, slik som det har vorte gjort på frontane i aust. Eg helsar og hyller marsjall Stalin som ein stor leidar for eit stort folk. Eg trur at den 20-årspakt som vi har med Sovjet-Samveldet vil visa seg å vera ein av dei viktigaste og varigaste faktorar for å tryggja Europas fred og framtid.

Det kan nok henda at rjssarane før ein del har hatt god hjelp i korporal Hitlers strategi på austfronten. Sjøl militære idiotar kan slumpe til å sjå at Hitler stundom gjer seg skuldig i militære feil. Hitler har nå 10 divisjonar fastlagt i Finland og 30 i dei baltiske landa.

DET HERMELEGE VAPEN: Tapa for sivilfolket ved dei flygande bombene har vore 4735 drepne og 14 000 sara. Men dersom tyskarane trur seg å endra krigens gang med dette te rrorvåpenet, gjer dei ein ny av sine kjende psyko-

logiske feil. Det fører til at motstandsviljen veks i skvilfolket, og det aukar berre skuldspørsmålet for krigsforbrytarane. Dei bomber som tyskarane ved det nye vapnet har kasta ned over England er vel 4000 i tal. I same tidsrom kasta vi ned 48 000 høgeksplosive bomber over Tyskland.

DEN POLITISKE SIDE AV KRIGEN: Fascismen i Italia er i ferd med å bli rykt opp med rota, og snart vil det gå same vegen med nazismens ideologi. Dermed vil grunnlaget vera lagt for eit nytt brørskap mellom folka, der fred, rett og fridom vert sett i høgsetet. Eg vonar at tilhøva for Frankrike vert løyst slik som det høver for ein stor nasjon som alltid har bore fridomsideane utover verda frå si eiga sjel. Mellom de Gaulle og meg har det vore mange tvistemål i desse fire år, men eg kan aldri gløyma at det var han som stod fast dei tronge dagane og viste Frankrike vegen til fridomen. Eg vonar at vi saman med U.S.A. og Sovjet-Samveldet og Frankrike skal løyst det vande spørsmålet med grensa mellom Frankrike og Tyskland.

For Polen er det store tidspunktet komen då fridomen sler for landet. Dette skjer ved at dei russiske herane frigjer Polen for dei tyske undertrykkjarar. Russarane ynskjer eit suverent, fritt og sterkt Polen, men samstundes at det vert eit sovjet-vennleg Polen. Dette er ikkje meir enn rimelig etter dei lidningar som Sovjet-Samveldet har gått gjennom ved at tyskarane tok på Russland gjennom Polen. Nå kjempar polakkar som står i kontakt med russarane. På den andre sida har vi hatt stor hjelp av dei som i våre styrkar har kjempa mot Tyskland. Desse polakkane må einast, og det er mitt ynskje at dette samarbeidet vil koma samstundes med at Warsjava vert befrikkd av den raude armeen.

Romania måtte koma til forståing med Sovjet som det hadde falle i ryggen. For Bulgaria var det og tid for å bryta med lakeipolitikken. I samband med dette opplyste Churchill at Tyrkia hadde brote det diplomatiske sambandet med Tyskland.

Om tilhøva i Tyskland sa Churchill at dei ledande i Tyskland nå hadde byrja ein utryddingskrig mot kvarandre. Kor viktig dette enn var for krigens gang, så var det sin eigen styrke og den rettferdige sak dei allierte kjempa for som dei måtte byggja på.

Med omsyn til slutten på krigen uttalte Churchill at var varsam med å spå når det var slutt, men han truode seg å kunna seia at det ikkje vil ta lang tid for sigeren var i hamn.

Advarsel til landets lensmenn.

Ledelsen på heimefronten retter en alvorlig advarsel til alle lensmenn i landet om at enhver som hjelper til med å ettersøke og arrestere dem som ikke møter fram til arbeidstjeneste og arbeidsinnsats vil bli dømt etter de lover som er gått av den norske regjering i London 1942, og som gjelder dem som hjelper fienden og således gjør seg skyldige i forræderi mot folk og land.

Den norske regjering i London står bak denne advarsel, og ingen må oppfatte den bare som en parole, men som en ordre.

Mange lensmenn som har meldt seg inn i N.S. har unnskyldt seg med at de har gjort dette for å hjelpe sine landsmenn. Nu får de anledning til å vise hvor meget de mener med sin unnskyldning.

Ledelsen på heimefronten vil ikke vike tilbake for noe når det gjelder å nå de m som ikke adlyder denne ordre, og man vil i denne forbindelse minne om den skjebne som møtte Lindvik og lensmann Horgen.

Atvaring!

Alle som lever i dekning, må i tida framover vera sers varsame, da det er å venta at quislingane og Gestapo vil gjera rassia etter dei. Sja serlegg opp for hirdmenn eller medlemmer av N.S., som nå har fått serlege an-gjevaroppdrag.

Ungdommen og krigen.

Vi kann sikkert slå fast at alle som har nektet å la seg innrulere i fiendens arbeid, ikkje har angra det skritt dei tok. For mange såg det kanskje vanskeleg ut til å begynne med, men etterkvart som dei fekk kontakt med dei som tok seg av dei, vart motet større, og dei kjende med seg sjøl at dei gjorde si plikt.

Mange vart desverre skuffa, serleg dei som drog ut av byen utan å få en organisatoriske hjelp som skulle til for å plasere dei hos sikre folk på sikre stader. Dette vil verta bøtt på etter kvart.

Etter den siste forordning fra nasistene vil nå gisselsystemet verta rukkt mot familien til den som nekter. Når den utskrevne ikkje vert funnen er det meinings å ta ein slektningane istaden, som er i nokolunne same alder. På denne måte skal dei freiste å så splid og redsel inn i rekkene. Dette må ikkje luknast. Alle som det vert tale om å skrive ut eller ta som gissel, må syta for at dei kjem i trygg dekning.

Ingen treng vera redde for at det ikkje vert skaffa hus og mat. Mange beddast fir rasjoneringskort og liknande vanskar som kan melde seg. Alle kan vera trygge for at dette lær seg ordna. Det må verta ein ubrytande front bygt på solidaritet i heile folket. Kvar bygd og by må verta fastorganisera mot fronten mot fienden, der alle har si plikt og sitt arbeid å utføra. Fiender må ikkje få trengje inn nokon stad, korkje med agenter som søker etter dei som har stukke av, eller med å så mismot i rekkene våre.

Alle må rette seg etter dei parolar og direktiv som vert gjevne. Alle må vera på vakt mot dei som sviktar anten i ord eller i handling. Disiplin mot og aktivitet må prege alle. Då vert det lettare både å arbeide og å hjelpe dei som treng. Folket må læra seg til å la døra stå open både for husrom og hjarterom.

Vi former ikkje bare kampmåten i fridomsstriden, vi former og tenknin-g livet for tida som kjem etter. Eit folk som har gått gjennom ein lang rig er ikkje likeeins etterpå. Den ungdomen som i denne tida er med i kampen på heimefronten på ei eller onnor vis, vert ikkje den same etter krigen. Her det for kunne vera lettlynd moro og likesela, kjem nå alvoret, og medvet-t om det kampen gjeld, -ei lukkelegare framtid for folket og landet.

Ein krig får trekk i folkekarakteren til å koma fram, som ein for ikkje åg, eller ikkje såg klart. Desse kan vera både gode og slette. På den eine side kan vi sjå offervilje, mot og truskar, der sjøl det største av alt, -livet vert ofra i kampen for det framtida skal koma med. På den andre side kan vi sjå feighet, pengegir og svartebørs, og all den usolidaritet som föl ed den. Nå når krigen går mot slutten vert det meir og meir klart at sjølve kampen skil ut dei beste frå dei med ring kvalitet. Den store oppgave som i alle har, er at det trass i all uhyggje som krigen har valda, skal veksa fram ein ny ungdom som ber i seg det beste i folkekarakteren, det beste i folket. Sjølve kampen skal ala fram dei beste representantar for folket innan alle lag. Dette gjeld meir enn nokon annan stad dei organisasjonar om skal føra kampen for fridomen.

For ungdomen gjeld det difor alltid å ha klare liner i arbeidet, og arbeide med tillit fram mor det store målet som snart er inne, - eit ritt Norge. I det store som i det små var alltid ein god soldat i striden. e som ligg i dekning, eller ventar på å måtte stikke av for fienden: sjå alt

id til at de oppfører dykk godt der de kjem, og aldri gløymmer den oppgave e har

På grunn av tekniske vanskar kejm Gjallarhorn noko for seint den- e gongen. Vi vonar at den her etter skal koma regelmessig.

Vi minner om den appell som er sendt ut fra Hjemmefrontens ledelse i samband med dei nye tiltak fra nasistene, for a fa fat i dei som nekter a mote til arbeidsmobiliseringa:

"Nye tiltak for a tvinge igjennom mobiliseringen forstar. Vi ma ikke sl oss til ro og tro at tyskerne har oppgitt sine planer om mobilisering av v ungdom. Det er kanskje nettopp det de venter pa for a foreta et kupp. S i k h har de nylig gatt fram i Latvia og Holland. De ventet til guttene var vednt tilbake til sine hjem og sine arbeidsplasser og sa slo de til. Vi ma ikke la oss overraske.

Marthinsen og Istrup har nylig sendt et skriv til arbeidsformidling en og politiet med direktiver for hvordan en skal fa tak i den som ikke har moett.

1. Arbeidsformidlingen sender skriftlig innkalling til den meldeliktige.
2. I fall dette ikke forer til noe, gar saken til politiet, som skal hente den innkalte i hans hjem. Er han ikke tilstede, er familien pliktig a op gi hans opholdssted innen 3 dager.
3. Hvis sa ikke skjer, vil arbeidsformidlingen innkalle den av familiens medlemmer som er best skikket til a ta den innkaltes plass.

Dette siste er det Tyskerne venter seg mest av. De regner med at den innkalte vil kvie seg med a sette sine parorende i en vanskelig situasjon. Dette gisselsystemet har hele tiden vart tyskeres beste va pen. mot de undertrukte folk. Na virker det ikke lenger ute i Europa, og vi ma stille oss pa samme linje. Mot gisselsystemet ma vi sette en ubrytelig solidaritet. Mobiliseringen er en sak som ikke bare gjelder dem som blir innkaldt, den gjelder hele vart folk. Vi er alle like nar til a ta konse kvensene av motstanden.

1. Den som er innkaldt til A.T. til arbeidsmobilisering eller arbeidsinns sats, skal hule sig borte fra sitt hjem og sin arbeidsplass. han ma i ikke opgi sin adresse til sin familie.
2. I tilfella av pagang mot familien, skal de eller den som blir ut skrevet holde sig unna lingen skel la sig ta til tjeneste for fienden.
3. Alle ma hjelpe dem som saker sikkerhet pa alle ma ter.
4. Hele folket ma vare i alarmberedskap.

Krigsnytt.

Den store amerikanske offensiven i Frankrike varer ved. Situasjonen har ut vikla seg til ein katastrofe for tyskerne. Over heile Frankrike er det opp reistflokkar som stotter amerikanerne og engelskmennene. Tapet for tyskerne er enorme. I falne og fanger har tyskerne na misst 400 000 i Frankrike. Am erikanerne har mist 12 000 i falne. Paris star for fall. Dermed er den andre europeiske hovedstaden snart fridd ut av tysk underkuing. Dei amerikanske styrkene star idag 20 km. fra Versailles. Pa austfronten har det i den siste tid vore heller stasjonar kamp, men ein ny russisk offensiv er under utvikling mot Austpreussen. Dei russiske styrkene star oppmarsjrt ved grense med store styrker.

Farlig er tvilen pa egne krefter.
Farlig er flukten: Bare vi nu gir efter.
sa vil det jenke seg.
-bare vi nu lar seganatten senke seg.

Farlig er moerket, nar det far bre seg,
slik at du ikke vet, hva du tenker.
Da kan det te seg
slik, at du tror deg fri, nar du gar i lenker.
Farlig er lonnsomhetslinjen og hjelpen de garr oss
Farlig til doden er det at "venner" befrir oss.
Arnulf Overland, Juni 1940.

Fred, frihet og fritt ord.

Oppgjerdagen narmer seg. Fienden og dei som har bundne fram til si til han, kan gjere opp buet sitt. Dei allierte armeene som rykker fram i vest syd og aust, gir oss perspektivet for friheten og freden klarere. Sporsmal et melder seg for alle nasjonar og folk, og for den enskilde, om slutten av krigen og dermed freden vil koma like uventa som sjolve krigen kom.

Dei allierte stormaktene forebur i disse dagar i Washington, grunnlag et for trygginga av freden etter krigen. I alle land som har vore underkua av nazismen, former det seg ei samansveising av alle framstegsvenlige krefter for a trygge ei fredeleg demokratisk utvikling etter krigen. Kampen mot undertrykkerne former samstundes det politiske grunnlaget for eit verkeleg folkestyre i dei nasjonane som tyskerne har kua.

I Frankrike har denne demokratiske samlinga skjedd under forearskap av generalen de Gaulle. I Italia er det demokratisk samlinga omkring den nye regjeringssjefen, sosialisten Bonomi. I Jugoslavia har den demokratiske samlinga i kampen mot tyskerne, gatt fore seg under leidinga av kommuniste marsjall Tito. I grannlandet vart Danmark er det den konservative folke tingsmannen Christmas Moller som er ansiktet for samlinga. I Polen kjem de rimelegvis til a verta under ein sosialist som er sjef for den polske nasjonalkomiteen i Moskva. I dei siste dagene har vi sett dei demokratisk kreftene i Romania, kasta av seg det reaksjonare diktaturet til Antonescu. Her skjer samlinga under den kjende bondeforeren Maniu.

Overalt ser vi eit nytt demokrati ta form, eit demokrati i kamp og utvikling, der dei beste i folket, fra alle klasser og parti, kjem fram pa den politiske arena. Gamle fordomer fell, smamanns-synet kvarv, og det poli tiske vidsyn kjem istaden. Kampen for friheten former og naer livet til for friheten for tida som kjem. Det bilate som moter oss na ute i Europa, er ikke berre at krigen gar mot slutten, men at alle land kjem fram or krigspakjenninga med eit nytt politisk ansikt, eit ansikt som vi alle likar -eit levande sosialt og politisk demokrati, den dineste garanti for at freden er forbudd og at krigen trass i alt, ikke har makte a kvle fri hetens idealer, som siden den store franske revolusjon, har vore livsform one for all kulturell utvikling.

Norge. Vi kom til a sta i ein serstilling mellom dei okkuperte land. Det var vi som skulle vere provekkluten for nazistene, med a nasifisere landet med hjelp av ei regjering av lakkar. At det vart Norge som vart provekkluten er ikke smigrande for oss. Det viser at fienden vurderte oss som eit politisk tilbakeleggende land. Dette vart og bekreftet av fiendens forordningir i det strtlige og kommunale liv, og under stortingsforhandlin gne somaren 1940. Vi nadde ikke fram til den politiske samlinga i kampen for friheten som var naudsynt dersom motstanden var skulle vante effektiv. Hadda det ikke vore for motstanden fra nokon fa yrkesorganisasjonar, som

fragrørla hausten 1941 og lærar og kyrkjestridenten våren 1942, kunne landet vårt stå som eksempel på eit folk som hadde mist evne til å kjempe for sin eigen frihet. På eit allfor tidleg tidspunkt vart det ført ein broggranda som tok sikte på å motarbeide ein aktiv motstand mot fienden. Vi skal ikkje koma inn på kven som har skulda for denne passive linja. Dommen vart som kjen når fri presse og fritt ord igjen kjem i høgsæte og søg om den norske innsatsen i frihetskampen skal skrivast vilverte hard. Men her ligg den faren at dei som er skuldige i denne feilaktige politikken, vil hindre det frie ord fra å koma fram.

Her ligg det ei store oppgåve for alle ærlege nordmenn: A sjå til at det søklike og demokratiske synet kjem fram, at vi når krigen er over ikkje får ei ny munnorg på oss med eit anna namn. Vi nordmenn har ord på oss å vera fritalende. La oss derfor sjå til at vi verner om retten til å bruke denne nasjonale serhatten. Vi må sjå den sanninga i rugo at det idag er sterke krefter som reddast det frie ord når krigen er over. Dette må vi vera på vakt mot overalt. På same vis som dei tyske lærermeistrane, vil dei sette eit visst politisk stempel på alle dei som kjemper for det frie ord, for fri tenkning og aktiv handling på demokratisk grunnlag. Her har dei iire års tysk propaganda å støtte seg til.

Dei som idag strider for ein aktivisering av kampen mot fienden, med krav om fullt politisk samarbeid av alle parti på eit demokratisk grunnlag, representerer det beste i folket vårt i denne tid. Det er den hederlige typen annan folket, som kjenner ansvaret for framtida, og som bygger på ider og som har framtida for seg. Det er dei som vil at Norge ikkje skal ligge som haleheng til utviklinga i dei andre land, men som vil at vi som i 1814 skal vera å finne i første rekke når det gjeld å halda friheten og det frie ord i ær.

Hos ungdommen skal desse idealer vera i høgre tet. Ungdomen er livsnar, og er folket si framtid. Hos dei vert det ikkje omynnet til stilling eller personlege interesser som dikterer standpunkt. Ungdomen er politisk hederlig og usmitt av korrupsjon. Den skal vera siltet som trygger mot råtenskapen. Når de nå skal vera med i kampen mot den fiende som har teke fra dykk retten til fri tenkning og fri tale, så var alltid på vakt mot dei som etter krigen vil te fra dykk denne retten. For dette er livsretten for alle frie folk.

Krigsnytt.

I Frankrike har frigjeringskampen av landet av dei allierte og innenlandske styrkane, gått for seg så snøgt at det er mest uråd å fastsette kvar dei er komne til. Dei amerikanske styrkane står ved den sveitsiske grense, og har gått over Seinen både nord og syd for Paris. Den tyske armeen som drog seg tilbake mot Seinemunningeh, er det ingen ting å av. Fangene ströymar inn i tusental, og den organiserte motstanden er så og seie borte. Totalt på dei tyske fangar og fæne er nå kome landet over ein halv million menn.

Dei frie franske innenlandsstyrkane har hatt store sigerar. Alle dei store byane i Frankrike er erobra av dei. Fredag var stemning i Frankrike på toppen då general de Gaulle drog inn i Paris der folket glodde seg over friheten som var vunen. Marseillesen ljoma igjen i gatene. Paris var igjen ein fri hovudstad.

Romanias brot med Tyskland er resultatet av ei demokratisk reising over heile landet. Det begynte med demonstrasjonar og streikar. Regjeringa som er laga er samansett på breid demokratisk basis med representantar for det liberale parti, bondepartiet, kommunistane, sosialistane og dei militære. Antonescu er flykt til Tyskland. Den 6 og 8 tyske armeen i Romania har mist dekning: si mot russarane. Russarane rykker nå fram mot Galatsopninga og oljefeltet i Ploesti. Det vert meldt om kamper mellom tyskere og romaner over heile landet. I flakobarna Constansa foregår det kampar. Vidare rykker russarane fram mot Krakov og i områdene ved Varsjva. Dorpat i Estland er tatt. Den nye russiske offensiven ruller opp igjen med same kraft som før. Finland og Bulgaria står i ferd med å fylgje eksemplet fra Romania. Fra Moskva er det sendt ut opprop til det tyske folket om å gå til oppstand mot Hitler. Ein dristig oppstand vil sette nazistane ut av spelet, heiter det i oppropet.

Paroler og praksis.

På alle områder markerer vi i den seinere tid større aktivitet og vilje til motstand i alle lag av folket. Dette verker stimulerande både på dei som har vore med i frihetskampen, og på dei som har blitt dregne med i arbeidet. Men framleis er det altfor mange som tar dei parolane som blir gitt, altfor lettvindt, og konstruerer opp visjoner som ikkje eksisterar, for å slippe unna ansvaret. Trur dei nye innkallingar til A.T. foregår, og det er framleis mange som moter. Ofte moter ein foreldre som utan skam fortel at guten eller gjenta hyss er reist dit og dit i arbeidet, nesten. Dei såg ingen annan utvei, seier dei, og så ser det ikkje ut for å vera så farleg, som dei seier fra London, o. s. v. Meist gjeld dette gjentend til A.T.

Det er rett nok at det har vore visjoner med å få den organiserte hjelpa for alle som har vorte råka av forordningane, men nå ligg skjult som oftast nær for hande. Med initiativ fra foreldre, systkin eller verner, er det alltid råd å få frå folk som kan gje rettledning og organisatorisk hjelp. Her kan ein ikkje venta at dei som tek seg av dei utskrevne, skal mot fram på huset for å te seg av dei. Viser dei ikkje sjøl initiativ for å få konsolidert, har ein heller ikkje nokon garanti for at dei er så litende at dei annerlege kan te seg av dei. Sikre garantier at det er politiske folk, er eit absolutt krav.

Når det gjeld dei parolane som er blitt gitt, er det nadsynt å se på at dei litt for dei som omgav ikkje forstår alvoret: I n g e n moter til A.T.-innkalling, korkje gut eller gjenta, i n g e n reiser frivillig som arbeidsmobilisert. A l l e skal nekte å vera med å skriv ut, eller søke etter dei som nekter A.T. eller Arbeidsinnsats A l l e stillingar eller arbeidsoppgassar som tyskerne eller N.S. vil skriv ut arbeidskraft til s k a l biorganisert.

Dei foreldre som lar barna sine mot fram til A.T. eller arbeidsinnsats, eller lar dei på annan måte fylgje forordningane fra fienden, må vera klar over det ansvaret dei påtar seg. Dei ungdomar som moter fram, eller minskar seg fra å stå solidariske med dei som nekter, får eit mektig på seg om dei seinere i livet aldri kan vaske seg. Det å ha vore i A.T. eller arbeidsmobilisert i dei årsklassene som prolen om boykott gjeld, vil alltid vera ein attest for sleit samfunnsand sine i livet. Her skal foreldre vera klar over det ansvar dei har overfor barna sine, slik at dei ikkje er då å gjer framtida deira flekkete. Likesamt både overfor dei unge, som mot det vil hemna seg for eller seinere. Det er nå ein legg grunnen for ein tre samfunnsmoral, for ei betre tid. Den kan ikkje byggje på sjølradig egoisme og likesamt overfor andre landsmenn, men på solidaritet og skapende initiativ. Her ligg innhølet i det som vi vil vorte eit levdyktig demokrati.

Mange som har vort i dekning sidan parolane om boykott kom, sniker om å vende tilbake fordi dei meiner risikoen er mindre for å bli tatt. Dette er ikkje tilfelle. Elles skal ein vera merks på at parolane om boykott av A.T. og arbeidsinnsats tar ikkje bare sikt på å borga den enkelte fra å falle i fiendens klør, men å hindre at ungdommen blir soldaterarbeidshjelp for fiendens krigsinnsats, å sjå til at dei gjer sin innsats på den rette sida i kampen - å oppdra ungdomen til å tenkje medvete i sin eigen og landet sin stilling, og sjå til at innsatsen for frihet er ein størst mogleg, - å halda arbeidskraft og soldater klar til den avgjerande innsatsen. Gløym aldri dette. Ikkje berre for di eigen del, for du alle dei rolane som vert sendt ut om motstanden mot fienden, men for dine andre landsmenn og for landet si framtid. Gløym ikkje dei som har gjort den første innsats, som har late livet sitt i kampen, som set i fangsel eller konsentrasjonsleir. Gløym ikkje noko av det som har hendt under krigen, det skal hjelpe deg til seinere å velja veien framover til større lukke for landet og folket som har vore.